

Meddelande från kommissionen om framtiden för livsmedel och jordbruk

---

Näringsdepartementet

2018-01-02

Dokumentbeteckning

KOM (2017) 713

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH
SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Framtiden för
livsmedel och jordbruk

Sammanfattning

Meddelandet är kommissionens inriktningsförslag för den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) efter 2020. Meddelandet följer kommissionens offentliga samråd som skedde under 2017. Lagförslag för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 kommer att presenteras tidigast sommaren 2018. I meddelandet föreslår kommissionen förändringar i GJP:s förvaltningsmodell i form av ökad subsidiaritet och att ett större ansvar för politikens genomförande åläggs medlemsstaterna. Andra förslag och områden som berörs i meddelandet är bl.a. en ny struktur för miljö och klimatåtgärder inom GJP, förändringar av direktstödet, landsbygdsutveckling och generationsväxling.

Regeringen är i stort positiv till meddelandet och de förändringar samt prioriteringar som föreslås. Regeringen anser att det är positivt att meddelandet lyfter fram strukturen för hur GJP:s mål bättre ska uppnås. Den föreslagna nya förvaltningsmodellen har potential för en ökad subsidiaritet och att större ansvar för politikens inriktning åläggs medlemsstaterna. Det är även prioriterat att förenkling av politiken och en betydligt minskad byråkrati och administrativ börda måste vara en utgångspunkt i kommande reform. Regeringen anser vidare att åtgärder inom landsbygdsprogrammet har större förutsättningar att främja konkurrenskraft och hållbar produktivitet än direktstödet och förordar därför ett relativt ökat fokus på dessa åtgärder inom ramen för totalt sett väsentligt lägre utgifter för GJP. En ökad ambition för miljö och klimat ser regeringen som ett positivt budskap i meddelandet.

Regeringen anser även att det är viktigt att diskussionen om framtida GJP beaktar behovet av budgetneddragningar som en följd av Storbritanniens aviserade utträde ur EU och att det i en större utsträckning borde ha beaktats i meddelandet.

2017/18:FPM36

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Ett offentligt samråd om den framtida gemensamma jordbrukspolitiken initierades av kommissionen i februari och pågick till maj 2017. Samrådet följdes av en konferens om framtida GJP i juli och en diskussion på jordbruks- och fiskerådet i juli om konferensens slutsatser. Kommissionen presenterade ett meddelande om framtida GJP 29 november 2017 som förväntas följas av lagförslag under sommaren 2018.

1.2 Förslagets innehåll

En ny förvaltningsmodell

En av de mer väsentliga förändringarna som föreslås i meddelandet är förslaget till ny förvaltningsmodell för GJP. Den nya inriktningen ska innebära en ökad subsidiaritet och att ett större ansvar för politikens genomförande åläggs medlemsstaterna. Byråkratin och den administrativa bördan ska minska betydligt och det ges ett större ansvar till medlemsstaterna för att säkerställa detta. I den nya modellen ska politikens mål samt krav slås fast på EU-nivå. Medlemsstaterna får i större utsträckning sedan ansvara för att utforma administration och regler samt val av åtgärder som gör att målen nås. Utgångspunkterna för medlemsstaternas genomförande ska beskrivas i en strategisk plan som ska omfatta hela GJP, dvs. både Pelare I och Pelare II och som ska godkännas av kommissionen i förväg. Kommissionen ska fortsatt övervaka och kontrollera att det nationella genomförandet levererar mot de på EU-nivå överenskomna målen samt följa upp budgetens genomförande. Medlemsstaterna ska dock ha ett större ansvar för kontrollsystemets utformning. Kommissionen lyfter även fram att målen för GJP ska möta de fördragsgivna målen för GJP samt t.ex. redan överenskomna mål för miljön, klimatförändringar i linje med Parisavtalet och flera av målen för hållbar utveckling. I meddelandet lyfter kommissionen fram att GJP bidrar till 13 av 17 SDG:s och trycker på vikten av alla tre dimensioner av hållbarhet (social, miljö och ekonomisk).

Ekonomisk hållbarhet, investeringar och riskhantering

Meddelandet betonar att jordbrukssektorns förmåga att hantera utmaningar måste stärkas. Kommissionen ser framför sig vissa förändringar i direktstödet i syfte att öka effektiviteten av stödet, bl.a. fortsatt utjämning mellan medlemsstaterna och att stöd i högre utsträckning ska gå till aktiva

jordbrukare och till jordbrukare med mindre areal. Några alternativ som övervägs är bland annat införande av takbelopp och degressiva stöd som innebär att mindre och medelstora jordbruk erhåller mer stöd per hektar jordbruksmark, jämfört med jordbrukare med större areal. Skälen till förändringarna är enligt kommissionen att öka legitimiteten för stöden samt för att öka effektiviteten. Investeringar, diversifiering och strukturomvandling nämns som några viktiga faktorer för att stärka jordbruket. Ett förslag är att koppla affärsrådgivning till investeringsstödet och andra stödåtgärder i landsbygdsprogrammet för att öka effektiviteten. Kommissionen lyfter även fram behovet av att i högre utsträckning koppla forskning och innovation till utvecklingen av jordbruket och GJP och att upptaget av ny teknik behöver öka. Även kunskapsflödet inom EU behöver förbättras bl.a. innovationsutvecklingen för att stärka sektorns konkurrenskraft och utvecklingspotential. Jordbruksrådgivningen har en speciellt viktig roll i jordbrukets kunskaps- och innovationssystem. Den strategiska planen som ska tas fram av varje medlemsstat ska innehålla en plan för hur jordbruksrådgivningen ska stärkas, liksom peer-to-peer-kunskapsöverföring, nätverkande och samarbete mellan jordbrukare bland annat inom ramen för producentorganisationer.

Vad gäller riskhantering menar kommissionen att nuvarande instrument kan ses över för att öka utnyttjandegraden. Kommissionen föreslår även att införa en permanent EU-plattform för bl.a. utbyte av erfarenheter mellan lantbrukare, myndigheter och andra aktörer.

Miljö och klimat

I meddelandet framhåller kommissionen vikten av miljö och klimat och att jordbruket påverkas av och påverkar miljön och klimatet. Den nya jordbrukspolitiken bör därför avspegla en högre ambitionsnivå och mer fokus på resultat avseende resurseeffektivitet, miljöhänsyn och klimatåtgärder. Den behöver också vara inriktad på att kollektiva nyttigheter och ekosystemtjänster avseende jord, vatten, biologisk mångfald, luftkvalitet, klimatåtgärder och landskapet tillhandahålls för att bidra till att de miljö- och klimatmål som angetts på EU-nivå uppnås på ett strategiskt och mätbart sätt. Jordbruket behöver en bättre tillgång till forskning och innovation för att kunna producera klimat- och miljösamt. Kommissionen föreslår även en ny struktur som ska ersätta den nuvarande förgröningen, tvärvillkoren och de frivilliga åtgärderna i landsbygdsprogrammet. Strukturen ska utgå från den förändrade förvaltningsmodellen. Den ska utgöras av både obligatoriska och valfria åtgärder som syftar till att nå EU-gemensamma mål. De obligatoriska åtgärderna blir ett villkor för att få inkomststöd. Vilka åtgärder medlemsstaterna väljer för att nå de EU-gemensamma målen blir i hög utsträckning valfritt för att kunna anpassa dessa utifrån lokala behov. Kommissionens uppföljning kommer att fokusera på att målen nås och inte som idag att vissa fastställda detaljregler följs. Kommissionen menar att detta leder till en enklare och effektivare grön arkitektur.

Landsbygd

Kommissionen menar att det finns strukturella problem på landsbygden i form av brist på arbetstillfällen, bristfällig infrastruktur, till exempel bredband och service. GJP har en viktig roll för att främja jobb och tillväxt på landsbygden bland annat genom att ersätta för tillhandahållandet av kollektiva nyttigheter så som landsbygdens miljökvaliteter. Kommissionen pekar också på att GJP är ett av flera politikområden som verkar för landsbygdens utveckling. En samordning med sammanhållningspolitiken och nationella initiativ och förändrade krav för genomförande skulle enligt kommissionen kunna leda till en enklare administration för företag, lantbrukare och myndigheter.

Kommissionen pekar på att bland annat ren energi, bioekonomi, cirkulär ekonomi och ekoturism kan ge möjligheter till utveckling på landsbygden. Hållbart jord- och skogsbruk är viktiga för att utveckla dessa möjligheter och kommissionen menar därför att dessa områden bör vara en prioritering i medlemsstaternas strategiska plan enligt den nya föreslagna förvaltningsmodellen.

Kommissionen pekar också specifikt på att LEADER-metoden är bevisat bra på att skapa lokalt engagemang och främja social inkludering. Kommissionen ser också ett behov av att främja en ”landsbygdssäkring” av framtida beslut.

Nya jordbrukare

Meddelandet betonar att generationsväxling inom jordbruket bör utgöra en prioriterad fråga i kommande reform av GJP och att medlemsstaterna bör få mer frihet, och ta mer ansvar, i utformningen av stödet till unga. GJP kan stötta genom exempelvis högre stöd för nya jordbrukare och/eller engångsbetalningar. Vidare menar kommissionen att finansiella instrument behöver utformas på ett sätt som bättre kan stötta unga i de problem en nyetablering av verksamheten medför, stöd för att underlätta för äldre jordbrukare att avveckla/föra vidare sin verksamhet, stimulera kunskapsöverföring vid generationsväxling samt underlätta sådana processer. Kommissionen menar att de strategiska planerna kan inkludera stöd för kompetensutveckling, kunskap, innovation, affärsutveckling och investeringsstöd. Producentorganisationer nämns som värdefullt för detta. Kommissionen framhåller att ERASMUS utbytesprogram är viktiga forum för möjligheter till lärande för unga personer på landsbygden.

Hållbart jordbruk, hälsa, matsvinn, nutrition och djurvälstånd

I meddelandet lyfter kommissionen att nya möjligheter kan undersökas för hur GJP kan ha en roll i att främja en hållbar användning av växtskyddsmedel. Kommissionen anser även att GJP ska spela en större roll i att komma till rätta med antibiotikaresistens och främja hälsosammare kost som kan bidra till minskade problem med fetma och felnäring samt bidra till minskat matsvinn. Vad gäller hälsoproblem kopplat till antibiotikaresistens anser kommissionen att GJP, i enlighet med One Health-konceptet, ska främja användandet av ny teknik, forskning och innovation i syfte att minska

riskerna för folkhälsan. Kommissionen lyfter även fram vikten av en god djurvälstånd. Kommissionen menar att GJP kan bidra till att förbättra tillämpningen av EU:s djurskyddsregler och till att ytterligare höja djurvälståndet genom frivilliga initiativ som syftar till att öka marknadsvärdet för djurvälstånd såväl inom som utanför EU. Vad gäller främjandet av hälsosammare kost nämner kommissionen bland annat EU:s skolprogram som subventionerar frukt, grönsaker och mejeriprodukter i skolor. Kommissionen menar också att GJP kan bidra till att minska matsvinn och livsmedelsförluster genom att främja bättre produktions- och förädlingsmetoder och genom att stödja initiativ som går mot en cirkulär bioekonomi bort från traditionella konsumtionsmönster.

Handel och migration

Kommissionen framhåller att ytterligare liberalisering av handeln kommer att ge EU:s jordbruks- och livsmedelssektorer möjlighet att utveckla exporten ännu mer. Kommissionen menar att EU fortsatt ska ha en ledande roll i WTO (World Trade Organisation) och att det är viktigt att bibehålla marknadsorienteringen av GJP. Samtidigt menar kommissionen att det finns behov av att fortsatt beakta känsliga sektorer inom EU i handelsavtal. Kommissionen påpekar i meddelandet även GJP:s roll i migrationsfrågan och menar att GJP måste ta ett större ansvar, till exempel föreslås kunskapsöverföring och utbildning av afrikanska jordbrukare med hjälp av europeiska bondeorganisationer, men även landsbygdsprogrammets roll i integreringen av migranter genom bland annat lokalt ledd utveckling.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Nuvarande EU-regleringar i GJP regleras på nationell nivå genom ett antal lagar, förordningar och föreskrifter. De beslutade ändringarna av gemenskapens regelverk kommer att tillämpas direkt och fullt ut i alla EU:s medlemsstater. Följande författningar kan komma att beröras och behöva anpassas till följd av utformningen av GJP:

- lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden,
- lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter,
- lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, och
- lagen (2015:266) om lokala aktionsgrupper.

Överlag återfinns nödvändiga bestämmelser för tillsyn och straff i lag medan mer detaljerade bestämmelser om genomförande av GJP återfinns i förordningar och föreskrifter. Förändringarna av nu gällande bestämmelser, främst på förordnings- och föreskriftsnivå, förutses bli omfattande till följd av de lagstiftningsförslag som förväntas presenteras tidigast sommaren 2018.

Om de förändringar i förvaltningsmodellen som föreslås i meddelandet genomförs kan det komma att innebära ytterligare behov av nya förordningar och föreskrifter på nationell nivå, då ett större ansvar för politikens inriktning åläggs medlemsstaterna.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslagen som förväntas presenteras sommaren 2018 kommer att innebära budgetära konsekvenser. Utgiftsramarna slås dock fast i förhandlingarna om den fleråriga budgetramen för perioden efter 2020, vars förslag väntas föregå förslagen till en ny GJP. Det är samtidigt möjligt att utfallet av diskussionerna om meddelandet kan påverka vilka förslag som kommissionen lägger för nästa fleråriga budgetram. Storleken på och utformningen av EU:s budget påverkar den avgift som Sverige betalar till unionen.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Utformningen av GJP har betydelse för uppfyllandet av olika miljömål, utvecklingen av landsbygden och för jordbrukets lönsamhet. Samtidigt bör effektiviteten i den nuvarande politiken utvecklas för att möta utmaningen som följer av Storbritanniens aviserade utträde ur EU och behovet av betydande minskningar av kommande budgetram. Att utveckla GJP är även nödvändigt för att möta EU-gemensamma miljö- och klimatåtaganden, FN:s hållbarhetsmål, FN:s konvention för biologisk mångfald, Parisavtalets mål och för att understödja en övergång till en biobaserad ekonomi.

Regeringen är i stort positiv till meddelandet och de förändringar samt prioriteringar som föreslås.

Regeringen anser att det är viktigt att diskussionen om framtida GJP beaktar behovet av budgetneddragningar som en följd av Storbritanniens aviserade utträde ur EU och att det i en större utsträckning borde ha beaktats i meddelandet. Ett ökat fokus på landsbygdsprogrammet i relation till direktstödet vore eftersträvänt.

En ny förvaltningsmodell

Regeringen anser att det är positivt att meddelandet lyfter fram strukturen för hur GJP:s mål bättre ska uppnås. Regeringen ser positivt på den föreslagna nya förvaltningsmodellen som har potential för en ökad subsidiaritet och att större ansvar för politikens inriktning åläggs medlemsstaterna. Det är viktigt att beakta att meddelandet endast sätter ramarna och att många frågor och

detaljer om den nya förvaltningsmodellen förblir obesvarade till dess att lagstiftningsförslagen presenteras. Regeringen ser det därför som viktigt att verka för att den föreslagna inriktningen faktiskt leder till ökad resultatorientering och en totalt sett förenklad administration. Det är även viktigt att en ökad subsidiaritet inte leder till en snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden.

Regeringen anser att förenkling av politiken och en betydligt minskad byråkrati och administrativ börda ska vara en av utgångspunkterna i kommande reform. Meddelandet kunde ha fokuserat mer på förenkling, även av revisionssystemet. Ett effektivare och förenklat revisionssystem som bygger på risk och väsentlighet, en integrerad kontroll och revisionsstruktur, samt målstyrning istället för detaljreglering är nödvändigt. En ändamålsenlig revision bör vara en del av en mer målinriktad och strategisk förvaltningsmodell.

Regeringen anser vidare att åtgärder inom landsbygdsprogrammet har större förutsättningar att främja konkurrenskraft och hållbar produktivitet utveckling än direktstödet och förordar därför ett relativt ökat fokus på dessa åtgärder inom ramen för totalt sett väsentligt lägre utgifter för GJP.

Miljö och klimat

En ökad ambition för miljö och klimat ser regeringen som ett positivt budskap i meddelandet. Det är positivt att en översyn av förgröningen lyfts fram. Regeringen hade dock gärna sett en mer tydlig utgångspunkt där man går ifrån de nuvarande förgröningskraven. Det är en central fråga hur ett nytt system med högre ambitioner för strategiska åtgärder för att uppnå miljö- och klimatnytta kan utformas på ett enkelt och effektivt sätt. Det är viktigt att den nya modellen innebär ett större fokus på riktade åtgärder och att kommissionen undviker detaljregler i sekundärlagstiftning och riktlinjer. Regeringen anser att möjligheterna för riktade miljöåtgärder i landsbygdsprogrammet bör öka. Regeringen anser även att klimatåtgärder ska utgöra åtminstone en lika stor andel av GJP som i dag. Regeringen välkomnar också fokus på antibiotikaresistens, hälsosam kost och djurvälstånd.

Landsbygdsutveckling

Regeringen ställer sig positiv till meddelandets budskap om tillväxt på landsbygden, i sammanhanget vill regeringen dock tydligt understryka sin uppfattning att skogspolitik ska vara nationell kompetens. Regeringen ser positivt på fortsatt möjlighet till ersättning för miljöåtgärder i skog inom landsbygdsprogrammen.

Ekonomisk hållbarhet

Regeringen ser även positivt på kommissionens förslag om att fortsätta utjämningen av direktstödsnivåerna mellan medlemsstaterna, men framhåller att utjämningen måste ske på en lägre nivå än dagens medelvärde. Regeringen ställer sig tveksam till förslaget om takbelopp för stöden då det riskerar motverka strukturomvandling och en ökad konkurrenskraft. Regeringen förespråkar en generell neddragning av direktstöden som bör minska väsentligt och på sikt fasas ut.

Nya jordbrukare

Regeringen välkomnar kommissionens ambition att bättre främja generationsväxling i GJP. Regeringen välkomnar möjligheten att medlemsstaterna ges möjlighet att skräddarsy utformning av åtgärder till nya jordbrukare som lämpar sig bäst för respektive lands nationella förhållanden med de utmaningar som nya lantbrukare möter. Det är samtidigt viktigt att utformningen av eventuella åtgärder inte snedvrider konkurrensen. Dagens nivåer av direktstöd som kapitaliseras i markpriser anser regeringen försvårar generationsväxling och därför är en neddragning av direktstöden en viktig åtgärd för att underlätta tillträde för unga jordbrukare.

Forskning och innovation

Vad gäller forskning och innovation välkomnar regeringen kommissionens förslag att livsmedelskedjan och landsbygdens behov lyfts tydligare i forskningsagendan och att ytterligare synergier eftersträvas mellan GJP och innovations- och forskningspolitiken. Inom den svenska livsmedelsstrategin pekas forskning, innovation och utveckling ut som ett av tre fokusområden. Regeringen anser vidare att satsningarna på europeiska innovationspartnerskapet för jordbrukets produktivitet och hållbarhet, EIP-Agri är viktiga för att främja innovationer och nätverk för spridande av forskning. Regeringen ser det som viktigt att EIP-Agri även kan omfatta annat landsbygdsföretagande än jordbruk. Inom landsbygdsprogrammet finns idag åtgärder för kompetensutveckling och regeringen välkomnar att kommissionen lyfter fram satsningar på kompetensförsörjning och rådgivning som ett viktigt område. Kommissionen bör dock inte detaljreglera hur satsningar på kunskap ska genomföras t.ex. med krav på statlig rådgivning. I Sverige bedrivs rådgivningen i huvudsak av privata aktörer. Regeringen anser att regelverket för landsbygdsprogrammet ska vara mer flexibelt och mindre detaljreglerat för att möjliggöra satsningar som ger en högre kvalitet och effektivitet i kunskapsutvecklingen.

Handel och marknadsorientering

Regeringen anser att meddelandet borde haft ett större fokus på marknadsperspektivet och effektivitet i branschen som helhet. Regeringen

anser att det är viktigt att öka marknadsorienteringen. Regeringen välkomnar meddelandets positiva budskap att ytterligare liberalisering av handeln ger EU:s jordbruks- och livsmedelssektorer möjlighet att utveckla exporten.

2017/18:FPM36

Hållbart jordbruk, hälsa, matsvinn, nutrition och djurvälstånd

Regeringen anser att kommissionens målsättningar vad gäller antibiotikaresistens, hälsa, nutrition, matsvinn och djurvälstånd är angelägna. Regeringen kan dock i nuläget inte ta ställning till om kommissionens förslag till strategier inom GJP är det effektivaste sättet att nå dem. Regeringen har generellt en restriktiv syn på huruvida kommissionens målsättningar bör hanteras genom medel på EU-nivå. Det är angeläget att GJP:s stödsystem inte motverkar dessa målsättningar. Kopplingen mellan bra djurvälstånd, friska djur och lägre antibiotikaresistens är klarlagd och visar vikten av att djur bör hållas i optimala produktionsmiljöer. Regeringen anser att det finns skäl att ändra reglerna för djurvälståndssättningar så att det blir möjligt att kompensera lantbrukare som vidtar åtgärder som går längre än EU:s gemensamma lagstiftning oavsett om åtgärderna är ett rättsligt krav eller praxis i det enskilda landet. Vad gäller matsvinn anser regeringen att det är viktigt att i detta sammanhang i högre utsträckning beakta förluster i primärproduktionen i arbetet med att nå målet i Agenda 2030 om att minska svinnet i hela kedjan.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Meddelandet diskuterades på jordbruks- och fiskerådet den 11 december. Rådet tycks vara enat rörande såväl vikten av förenkling som vikten av att upprätthålla en gemensam politik. I stort är även Rådet positivt till ökad subsidiaritet vad gäller genomförandet av politiken. Flera medlemsstater uttrycker dock farhågor rörande åternationalisering av jordbrukspolitiken samt om möjligheterna att den nya modellen leder till verklig förenkling. Det finns ett brett stöd för direktstöden. Några medlemsstater förordar en omfördelning av stöden så att de blir högre för små och medelstora jordbrukare. Vad beträffar utjämning av stöden mellan medlemsstater förefaller fler medlemsstater vara för än emot en utjämning av direktstöden. Därtill framhåller många medlemsstater vikten av klimat och miljö och många medlemsstater har lyft frågor relaterade till riskhantering. Lantbrukarnas ställning i livsmedelskedjan och fortsatt behov av kopplade stöd liksom behovet av starka marknadsinstrument har lyfts av ett antal medlemsstater. Även vikten av samstämmighet med handelspolitiken har lyfts utifrån behovet av att skydda inhemska sektorer. Få medlemsstater vill se en minskning av budgeten.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2017/18:FPM36

Meddelandet är kommissionens inriktningsförslag för GJP. Meddelandet beskrivs under kapitel 1.2. Europaparlamentet har inte presenterat en officiell reaktion på meddelandet ännu.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte sänts på remiss. Regeringen planerar att hålla ett EU-sakråd om meddelandet den 20 februari.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt. Meddelandet innehåller inga konkreta förslag med rättslig grund.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt. Meddelandet innehåller inga konkreta lagförslag.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet kommer att diskuteras i jordbruks och fiskerådet under våren 2018. Lagförslag för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 förväntas presenteras sommaren 2018. Utgiftsramarna slås dock fast i förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram, vars förslag väntas föregå förslagen till en ny GJP. Förslagen till nästa budgetram väntas presenteras tidigast i maj 2018.

4.2 Fackuttryck / termer

GJP – EU:s gemensamma jordbrukspolitik

WTO – World Trade Organisation

EIP – European Innovation Partnership

Förgröning - Förgröningsstödet är ett obligatoriskt stöd för alla som söker gårdsstöd. Syftet med förgröningsstödet är att minska det europeiska jordbrukets klimatpåverkan och främja den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet.

Erasmus – Erasmus är ett utbytesprogram för studenter som finansieras av EU.

One health-konceptet – One Health är ett begrepp som används för att beskriva beroendet mellan hälsan hos människor och djur, och den miljö som vi delar.

LEADER - LEADER är en fransk förkortning för landsbygdsutveckling genom en metod som innebär att ideella krafter s.k. lokala aktionsgrupper (LAG) tillsammans med lokalt näringsliv och kommuner samverkar för att i projektform utveckla landsbygden.

GJP:s första pelare – Omfattar bl.a. direktstöd till jordbrukare samt den samlade marknadsordningen för jordbruksprodukter.

GJP:s andra pelare – Omfattar åtgärder i ländernas landsbygdsprogram som täcks av EU-medel från EU:s landsbygdsfond samt nationella medel.